

Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu Lietuvos Respublikai pateiktų rekomendacijų vertinimas

1. Lietuva sveikina Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos vykdytos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu 2016 m. lapkričio mėnesį įvykusį interaktyvų dialogą ir pateiktas rekomendacijas. Iš viso Lietuva gavo 172 rekomendacijas. Vieną rekomendaciją Lietuva iš karto atmetė. Dėl kitų rekomendacijų Lietuva išpareigojo poziciją pateikti iki Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos 34-osios sesijos pradžios 2017 m. kovo mėnesį.

2. Šiame dokumente Lietuva išdėsto savo poziciją dėl rekomendacijų, išdėstytų Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos darbo grupės ataskaitos 100 punkte, ir maloniai prašo įtraukti šiuos atsakymus į Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos darbo grupės ataskaitą kaip priedą.

3. Lietuva **pritaria** šioms rekomendacijoms: 9, 10, 15-20, 23-57, 59-86, 88, 90-142, 144-171.

4. Lietuva **atsižvelgia** į toliau nurodomas rekomendacijas, neišreikšdama pritarimo (toliau - „nepritaria“).

5. Lietuva **nepritaria** 1-5 rekomendacijoms dėl tapimo Konvencijos dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimų narių teisių apsaugos dalyve. Lietuvoje pagal nacionalinę, Europos Sąjungos teisę, taip pat Lietuvą teisiškai įpareigojančius Jungtinių Tautų žmogaus teisių apsaugos teisės aktus darbuotojams migrantams ir jų šeimų nariams garantuojamos tam tikros teisės, tačiau šiuo metu nėra numatoma šias teises plėsti tokiu būdu, kaip reikalaujama pagal šią konvenciją, ypač kiek tai susiję su plačiu ir nesąlyginiu vienodo traktavimo principo taikymu tokiose srityse kaip švietimas, aprūpinimas būstu, socialinės paslaugos, sveikatos priežiūros paslaugos. Lietuva šiuo metu neturi galimybių prisiimti tokių plačių išpareigojimų.

6. Lietuva **nepritaria** 6 ir 11 rekomendacijoms dėl tapimo Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 189 dėl namų ūkyje dirbančių asmenų dalyve. Namų ūkio darbas Lietuvoje nėra labai paplitęs. Lietuva, iš esmės pritarinama Tarptautinės darbo organizacijos siekiams, namų ūkio darbuotojų, įskaitant ir namų ūkiuose dirbančių vaikų, pagrindines teises ir laisves užtikrina nacionaliniais teisės aktais. Be to, Lietuva laikosi susijusių Europos Sąjungos teisės aktų.

7. Lietuva **nepritaria** 7 ir 8 rekomendacijoms dėl tapimo Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto fakultatyvaus protokolo dalyve. Lietuva yra prisėmusi išpareigojimus pagal Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą ir, kaip reikalauja šis paktas, pagal turimus išteklius imasi visų priemonių, kad jame pripažįstamos teisės palaiapsniui būtų visiškai įgyvendintos. Šiuo metu nenumatoma prisiimti tokių tarptautinių išpareigojimų, kuriais valstybės įstatymų leidžiamosios valdžios nuožiūra paskirstant valstybės išteklius galėtų susiaurėti dėl kvaziteisminių tarptautinių institucijų sprendimų.

8. Lietuva **nepritaria** 12-14 rekomendacijoms dėl tapimo Konvencijos dėl diskriminacijos švietimo srityje dalyve. Lietuvoje buvo pradėtos vidaus teisės procedūras, kurios atliekamos jungiantis prie tarptautinių sutarčių, tačiau Lietuva siūlytų atnaujinti šią konvenciją, numatant daugiau pareigų valstybėms, ir mano, kad būtų tikslinga tapti konvencijos dalyve, kai konvencija bus atnaujinta. Lietuvoje galioja pažangesnis teisinis reguliavimas, lyginant su dabartine konvencija.

9. Lietuva **nepritaria** 21 ir 22 rekomendacijoms dėl tapimo Europos regioninių ar mažumų kalbų chartijos dalyve. Lietuvių kalba Lietuvoje turi valstybinės kalbos statusą. Lietuvoje taip pat yra sudarytos plačios galimybės vartoti mažumų kalbas (švietimo, kultūros srityse, taip pat užtikrinama asmenų, nemokančių valstybinės kalbos, teisė į vertimą teismo procese ir administracinėje procedūroje), atitinkančios Lietuvą teisiškai įpareigojančių Jungtinių Tautų žmogaus teisių apsaugos teisės aktų reikalavimus. Šiuo metu nagrinėjama, kaip būtų galima dar labiau išplėsti mažumų kalbų vartojimo galimybes, tuo pat metu užtikrinant valstybinės lietuvių kalbos vartojimo viešajame gyvenime interesus.

10. Lietuva **nepritaria** 58 rekomendacijai panaikinti diskriminaciją dėl kalbos švietimo ir užimtumo srityje tiek, kiek joje pateikiamas vertinimas, kad Lietuvos teisės aktai ir praktika galimai neatitinka tarptautinės teisės. Lietuvos Konstitucija ir įstatymai draudžia diskriminaciją. Švietimo įstatymas numato ir detalizuoja teisę mokytis valstybine ir gimtąja kalba. Užimtumo srityje Lygių galimybių įstatymas, įgyvendinantis ES teisę, numato išimtinius atvejus, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė, įskaitant ir kalbą, yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, kurio pagrindu gali būti diferencijuojama. Tokia diferenciacija nelaikoma diskriminacija.

11. Lietuva **nepritaria** 87 ir 89 rekomendacijoms iš dalies keisti ir persvarstyti Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą. Lietuva laikosi pozicijos, kad šis įstatymas yra reikalingas vaiko teisėms ginti, o tinkamą, t. y. nediskriminacinį, šio įstatymo taikymą padeda užtikrinti švietėjiškos priemonės. Atliekama šio įstatymo taikymo stebėseną nerodo, kad šis įstatymas būtų taikomas diskriminaciniu būdu.

12. Lietuva **nepritaria** 143 rekomendacijai užtikrinti tinkamas sąlygas tautinių mažumų mokykloms ir aprūpinti jas švietimo reformai vykdyti būtinais finansiniais ištekliais tiek, kiek joje pateikiamas vertinimas, kad Lietuvos teisės aktai ir praktika galimai neatitinka tarptautinės teisės. Švietimo įstatyme yra numatyti švietimo kokybės ir jos stebėsenos reikalavimai. Pažymėtina, kad tautinių mažumų mokykloms skiriama daugiau lėšų negu kitoms mokykloms. Pagal Vyriausybės nutarimu patvirtintą Mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodiką, tautinių mažumų mokykloms skiriamas 20 procentų didesnis mokinio krepšelis.